

Utlåtande 2013:124 RIV (Dnr 322-1838/2012)

Utformningen och namngivningen av nya lärartjänster i Stockholm

Motion (2012:74) av Jan Valeskog (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2012:74) av Jan Valeskog (S) om ”Utformningen och namngivningen av nya lärartjänster i Stockholm” anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Jan Valeskog (S) föreslår i motion (2012:74) om utformningen och namngivningen av nya lärartjänster i Stockholm att staden till regeringen ska framföra att de ska vara möjligt att införa nya karriärtjänster även inom förskola och vuxenutbildning samt att staden i stället för förstelärare inför karriärtjänsten ”Utvecklingslärare” eller motsvarande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att både förstelärare och utvecklingslärare bör användas som benämningar för att tydliggöra olika möjligheter för lärare att göra karriär.

Utbildningsnämnden föreslår att både förstelärare och utvecklingslärare ska användas som benämningar för att tydliggöra olika möjligheter för lärare att göra karriär.

Arbetsmarknadsnämnden anser att förslaget även bör omfatta lärare som undervisar i svenska för invandrare (Sfi) särskilt eftersom det idag finns begränsad forskning och studier gällande Sfi och en möjlighet till karriärtjänster skulle uppmuntra fler lärare att forska inom området.

Bromma stadsdelsnämnd menar att ett mer praktisknära karriärsteg skulle kunna vara mest användbart på förskolans område.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att det är mindre viktigt vad man väljer för namn på tjänsterna ifråga. Det mest betydelsefulla är att regeringens satsning på karriärtjänster för lärare innebär ett rejält kliv framåt för fler karriärvägar för undervisande lärare, med löneyft på omkring 5 000 kronor för förstelärare och 10 000 kr för lektorer.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är positiv till införandet av karriärtjänster inom grund- och gymnasieskolan och anser att det rent generellt är bra med karriärmöjligheter för alla typer av verksamheter.

Mina synpunkter

Skickliga och engagerade lärare är det mest avgörande för elevernas kunskapsresultat. När yrkesskickliga lärare lyfts är det troligare att de stannar kvar i yrket och fortsätter att göra skillnad för elevernas kunskapsutveckling, samtidigt som skolan tjänar på att positiva insatser tas tillvara och utvecklar skolans verksamhet. Att de skickligaste lärarna stannar där de behövs - i klassrummen - är givetvis en förutsättning för att förbättra resultaten i svensk skola. Därför är denna satsning på karriärtjänster så viktig.

Nästa naturliga steg är, precis som regeringen har aviserat, att även utveckla karriärmöjligheterna för förskollärare. Förskollärarnas arbete är betydelsefullt för barnens framtida lärande och utveckling och Sverige kommer att behöva fler förskollärare framöver. En satsning på utökad möjlighet till karriärutveckling för förskollärarna, enligt denna modell, kommer att göra yrket mer attraktivt och det är därför glädjande att regeringen ämnar införa karriärtjänster även inom förskolan.

Vuxenutbildningen omfattas redan av regeringens satsning på karriärtjänster för lärare.

Vad det gäller själva namngivningen av de nya karriärtjänsterna är det en märklig fråga att driva, då det knappast är det viktiga i sammanhanget. För att bidra till nationell likvärdighet är det fullt rimligt att även Stockholm ska

använda benämningen förstelärare som ett karriärsteg. Egna beteckningar runt om i landet skapar knappast de tydliga karriärvägar inom läraryrket som vi vill ha. Dessutom används benämningarna förstelärare och utvecklingslärare redan idag som benämningar för att tydliggöra olika möjligheter för lärare att göra karriär. Benämningen utvecklingslärare används inom utbildningsnämndens verksamhet för karriäruppdrag som inte omfattas av kvalifikationer för förstelärare eller lektor.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2012:74) av Jan Valeskog (S) om ” Utformningen och namngivningen av nya lärartjänster i Stockholm”.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård och Tomas Rudin (båda S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. I huvudsak bifalla motionen
2. Utöver detta anföras

Det är positivt att majoriteten i Stockholms stad inte ställer sig negativa till att införa karriärtjänster för lärare även i förskolan. Det borde förstås redan ha genomförts. Det blir märkligt att ett visst segment ur lärargruppen exkluderas från denna möjlighet. Dels skickar det signalen att förskolan inte är lika viktig som grund- och gymnasieskolan. Dels riskerar det få negativa konsekvenser för rekryteringen av förskolelärare till Stockholms viktiga förskolor- Mot den bakgrunden är det endast rimligt att staden trycker på för att regeringen genast agerar för att möjliggöra karriärtjänster även för förskolelärare.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2012:74) av Jan Valeskog (S) om ”Utformningen och namngivningen av nya lärartjänster i Stockholm” anses besvarad med vad som anförts i utlåtandet.

Stockholm den 18 september 2013

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Lotta Edholm

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Roger Mogert och Tomas Rudin (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Rågsjö (V) enligt följande.

Lärlönerna är generellt för låga. Hela lärarkollektivet behöver få bättre karriärutveckling och löneutveckling. Det gäller hela skolväsendet från förskola till undervisningen i svenska för invandrare. När nya tjänster utformas är det lämpligt att titeln motsvarar tidens språk och yrkeskrav. Läraryrket har blivit ett lågstatusyrke i en tid då vi verkligen behöver duktiga lärare som kan vara med och vända kunskapssegregationen. Den stora frågan är hur staden ska intressera de mest kompetenta lärarna att arbeta på de skolor där de bäst behövs.

ÄRENDET

Jan Valeskog (S) föreslår i motion (2012:74) om utformningen och namngivningen av nya lärartjänster i Stockholm att staden till regeringen ska framföra att de ska vara möjligt att införa nya karriärtjänster även inom förskola och vuxenutbildningen samt att staden i stället för förstelärare inför karriärtjänsten ”Utvecklingslärare” eller motsvarande.

Enligt Jan Valeskog är det vara trist att varken vuxenutbildning eller förskola blir berörd av dessa satsningar. Vidare anser Jan Valskog att titeln förstelärare saknar pedagogisk koppling eller kan som titel inte förklara vad uppgiften handlar om. Varje huvudman ska själva få bestämma titel för karriärtjänsterna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd och Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att både förstelärare och utvecklingslärare används som benämningar för att tydliggöra olika möjligheter för lärare att göra karriär. För att synliggöra kopplingen till beslut i skollag och statsbidragsförordning och bidra till nationell likvärdighet används förstelärare som ett karriärsteg. Utvecklingslärare används inom utbildningsnämndens verksamhet för karriäruppdrag som inte omfattas av kvalifikationer för förstelärare eller lektor.

Stadsledningskontoret har tidigare svarat på remissen ”Promemoria om karriärvägar m.m. i fråga om lärare i skolväsendet” (Dnr 001-1379/2012). I svaret skrevs följande: ”Stadsledningskontoret beklagar vidare att möjligheten för förskollärare att bli utnämnda till lektorer genom detta förslag försvinner. Staden är i stort behov av välutbildade förskollärare och det är viktigt att även denna professions attraktivitet och koppling till akademien bibehålls och förstärks.”

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars 2013 att överlämna arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsnämnden bedriver vuxenutbildning i Stockholms stad inom avdelningen Vuxenutbildning Stockholm. Hösten 2012 fick arbetsmarknadsförvaltningen möjlighet att lämna ett kontorsyttrande över utbildningsdepartementets remiss-promemoria ”Karriärvägar m.m. i fråga om lärare i skolväsendet” (AMN 2012-0330-1.6). Arbetsmarknadsförvaltningen ställde sig i huvudsak positiv till förslaget i utbildningsdepartementets promemoria mot bakgrund av att förvaltningen, i enlighet med promemorian, anser att det behövs fler karriärsteg för lärare som inte innebär att de måste lämna undervisningen. Vidare är det viktigt att läraryrket fortsättningsvis är ett attraktivt yrke som attraherar många studenter.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser också att det är positivt att huvudmannen, i detta fall kommunen, och inte skolverket utser lektorer och förstelärare då detta är kopplat till lön och därmed till huvudmannens ekonomi.

Enligt det förslag som utbildningsdepartementet redovisar i sin remisspromemoria omfattas vuxenutbildningen av förslaget om karriärtjänster men inte undervisning i svenska för invandrare (sfi). Arbetsmarknadsförvaltningen anser att förslaget även bör omfatta lärare som undervisar i Sfi särskilt eftersom det idag finns begränsad forskning och studier gällande Sfi och en möjlighet till karriärtjänster skulle uppmuntra fler lärare att forska inom området. Detta framförde förvaltningen också till kommunstyrelsen i sitt kontorsutlåtande gällande remissen.

I Stockholm stad finns sedan 2010 beslut om karriärtjänster som utvecklingslärare. Dessa tjänster gäller för lärare i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Dessa tjänster har särskilda riktlinjer och är kopplade till tidsbegränsade uppdrag där det ingår både undervisning och särskilda utvecklingsuppdrag. Utöver detta finns idag även lektorer anställda i staden utifrån de bestämmelser som regleras i skollagen. Vuxenutbildning Stockholm har redan idag både lektorer och utvecklingslärare i sin organisation.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2013 att överlämna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen och att omedelbart justera beslutet.

Reservation anfördes av Jan Valeskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen förslår att både förstelärare och utvecklingslärare används som benämningar för att tydliggöra olika möjligheter för lärare att göra karriär inom förvaltningen. För att synliggöra kopplingen till beslut i skollag och statsbidragsförordning och bidra till nationell likvärdighet har förvaltningen föreslagit att förstelärare används som ett karriärsteg.

Utvecklingslärare förslås användas för karriäruppdrag som inte omfattas av kvalifikationer för förstelärare eller lektor.

Utbildningsförvaltningens synpunkter avser utbildningsnämndens verksamheter och således inte förskola och vuxenutbildning.

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2013 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Anders Löwdin m.fl. (S), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens svar är begränsat till att omfatta förskollärare verksam inom förskolan då detta är vårt ansvarsområde.

I ett yttrande daterat 2012-10-17 till kommunstyrelsen angående ”Remiss av remisspromemoria - karriärvägar m.m. i fråga om lärare i skolväsendet (KS 001-1379/2012)” menar stadsdelsnämnden att ett mer praktiskt nära karriärsteg skulle kunna vara mest användbart på förskolans område.

Många förskolor förstärker organisationen med pedagogiska ledare som utvecklar och stödjer arbetslagen genom reflektion och handledning i förskolans målstyrda processer. Förslaget om ytterligare karriärmöjligheter för lärare stämmer väl överens med stadens strävan att göra förskolläraryrket mer attraktivt i Stockholm.

Rekryteringsbehovet av förskollärare i Stockholm stad är stort. Idag erbjuder staden kompetensutveckling för anställda inom förskolan. Ambitionen med stadens

kompetensinsatser är att stärka yrkets attraktivitet och höja kompetensen bland medarbetarna.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2013 att efter förslag från Abit Dundar m.fl. (FP), Lars Svärd m.fl. (M) och Hans Tjernström (C) som sitt yttrande till kommunstyrelsen anföra följande.

Det är mindre viktigt vad man väljer för namn på tjänsterna ifråga. Det mest betydelsefulla är att regeringens satsning på karriärtjänster för lärare innebär ett rejält kliv framåt för fler karriärvägar för undervisande lärare, med löneyft på kring 5 000 kronor för förstelärare och 10 000 kr för lektorer. Detta är en mycket viktig satsning som kommer att förstärka kvaliteten i den svenska skolan och höja läraryrkets status.

Denna satsning från regeringen är riktad mot lärare i grund- och gymnasieskolan, då tanken är att reformen förutom att höja läraryrkets status även ska bidra till ämnesutvecklingen. I Stockholm är redan olika karriärvägar för förskollärare infört. Den ena karriärvägen är en pedagogkarriär med ämnesfördjupning, medan den andra är inriktad på chefskap inom förskolan. Nämnden ser dock gärna att karriärvägar för förskollärare på sikt byggs ut. Det är en viktig fråga för att höja förskollärarnas status och för att underlätta rekryteringen av pedagoger till förskolan.

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V), *bilaga 1*.

Jessica Jorntun m.fl. (MP) anmälde att de lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med om att det är värdefullt att en titel beskriver tjänstens innehåll och roll. Om nya tjänster utformas är det lämpligt att titeln motsvarar tidens språk och yrkeskrav.

Nämnden har tidigare föreslagit att motsvarande karriärmöjlighet inrättas också för förskolan.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2013 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Jan-Åke Porseryd m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjorde av Reijo Kittilä (V), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till införandet av karriärtjänster inom grund- och gymnasieskolan och anser att det rent generellt är bra med karriärmöjligheter för alla typer av verksamhet.

Stadsdelsnämnden besvarade i oktober 2012 en remiss från kommunstyrelsen om karriärvägar för lärare. I remissvaret framfördes följande:

”Förskolan är en egen skolform med egen läroplan. Förskolan är det första viktiga steget i barns lärande. Förskolläraren har en akademisk utbildning med samma omfång som grundskollärare. Möjligheter till karriärvägar för utveckling är minst lika viktigt för förskollärare som för lärare i grund- och gymnasieskolan.

Möjlighet till karriär underlättar också sannolikt för rekrytering av kompetenta studerande till förskollärarytbildningen. Fler kanske blir intresserade av utbildningen och av möjligheten att stanna kvar i yrket och fortbilda sig om möjligheten till karriär finns.

Förskolan har under senare år givits en tydligare plats i det svenska utbildningssystemet. Egen skolform och egen läroplan har varit viktiga inslag för att visa på förskolans centrala roll för barns lärande. Förvaltningen ser det som ett stort steg tillbaka att förskollärare i detta sammanhang inte betraktas som lika viktiga som lärare i grund- och gymnasieskola.”

Valet av namn på de olika funktionerna har däremot förvaltningen ingen åsikt om.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Jan Valeskog m.fl. (S) enligt följande.

Det borde vara en självklart att göra läraryrket mer attraktivt både på Komvux och på förskolorna. Det är märkligt att inte förvaltningen uttrycker en åsikt om detta konkreta förslag i sitt yttrande. Att få in synpunkter också från förvaltningarna är själva syftet med att lämna in motioner.

Mot bakgrund av att landets samtliga kommuner och däribland stadens Finansborgarråd tydligt markerat att man tycker den mycket oklara titeln "Förstelärare" är både gammalmodig och intetsägande, borde ett sådant synsätt också vinna gehör, kan man tycka. Titlar kan kanske anses vara av marginell betydelse i sådan här reform men trots allt bör vi ha titlar som är begripliga och också något anger vad arbetsuppgifterna omfattar.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Löwdin m.fl. (S) enligt följande.

Nämnden beslutar att i huvudsak tillstyrka förvaltningens förslag till yttrande.

Därutöver vill vi framföra följande:

Det är av mycket stor vikt att göra förskolläraryrket mer attraktivt i Stockholm. Därför är det att beklaga att det statliga utrednings-förslaget kring karriärvägar har begränsats till att bara omfatta lä-rare inom grund- och gymnasieskolan samt motsvarande nivåer i skolväsendet. Vi anser att även förskollärare ska omfattas.

Vidare anser vi såsom motionären att begreppet "Förste lärare" är otydligt och otidsenligt. Vi föredrar begreppet "Utvecklings-lärare".

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) enligt följande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jan-Åke Porseryd m.fl. (S) med hänvisning till sitt förslag att nämnden skulle besluta att bifalla motionen.

Särskilt uttalande gjorde av Reijo Kittilä (V) enligt följande.

Vi har inget särskilt att invända mot innehållet i stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande eller i motionen.

De aktuella förslagen till karriärvägar för lärare och till utformningen och namngivningen av nya lärartjänster löser dock inga problem i den alltmer segregerade skolan vi har i Stockholm i dag.

Lärlönerna är för låga, det räcker inte med att några lärare ska få nya ytterst begränsade vägar till en karriärutveckling. Läraryrket har blivit ett lågstatusyrke. Resultaten i den svenska skolan försämrats samtidigt som allt fler skolor särskilt i Stockholm drivs med vinstintresse. Den kommunala skolan förfaller, lärarna halkar efter i den allmänna löneutvecklingen. Det är allt svårare att locka ungdomar till lärarutbildningen vars inträdeskrav har blivit skrämmande låga.

Inga karriärvägar skapas heller av den obegripliga lönebildning i Stockholm som i höstas resulterade i att lärare i ”lågpresterande skolor” fått en sämre löneutveckling än lärare i ”högpresterande skolor”. Elevernas prestationsnivå behöver inte ha något direkt samband alls med lärarnas kompetens. Arbetsförhållandena och elevernas sociala bakgrund på de olika skolorna påverkar naturligtvis resultaten. Frågan borde i stället vara: hur kan vi locka de mest kompetenta lärarna till de skolor där de mest behövs?

Gärna några tjänster som lektorer eller förstelärare. Men hellre en rejäl satsning på att ge hela skolan i Stockholm ett rejält lyft.

2012:74

Motion av Jan Valeskog (S) om utformningen och namngivningen av nya lärartjänster i Stockholm

Dnr 322-1838/2012

Regeringen har nyligen föreslagit att nya karriärtjänster skall införas som skall möjliggöra bättre möjligheter för lönekarriär hos lärarna. Det är utmärkt.

Det är dock trist att konstatera att varken vuxenutbildningen eller förskolan blir berörd av dessa satsningar på lärarna. För dessa skolformer är det också av stor betydelse att fler karriärvägar för yrkesskickliga lärare finns.

Förstelärare och lektor är angivna som nya titlar för dessa karriärtjänster.

Dessa krav finns:

- För att bli förstelärare krävs lärarutbildning, minst fyra års lärarerfarenhet, god förmåga att förbättra elevernas studieresultat och ett starkt intresse att utveckla undervisningen.
  - För lektor krävs minst licentiatexamen i ämnesdidaktik, ett undervisningsämne eller specialpedagogik samt lärarbehörighet och minst fyra års lärarerfarenhet från skola/högskola.
  - Förstelärare föreslås få ett statligt tillskott på lönen med 5 000 kronor i månaden och lektorer 10 000 kronor.
  - Reformen föreslås träda i kraft 1 juli 2013 och vara fullt utbyggd från 2016.
- ”Lektor” (lector, föreläsare) är en väl känd titel, också internationellt, men titeln ”Förste lärare” saknar helt någon pedagogisk koppling eller kan som titel inte heller förklara vad uppgiften handlar om. Det framstår som mycket gammalmodigt och kommer mest skapa oklarhet om vad rollen är.

Visserligen finns det politiker som ser ökad hierarki inom skola som ett egenvärde och gärna har militära skolförebilder, men det är viktigt att Stockholms har som ambition att bli en modern skol- och kunskapsstad, inte skall använda åldriga titlar inom skolan som bara kan missförstås. Dessutom kan enligt uppgift varje stad själva bestämma titeln för dessa karriärtjänster.

Mot denna bakgrund föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar att

1. staden till regeringen framför att det skall vara möjligt att införa nya karriärtjänster även inom förskolan och vuxenutbildningen
2. staden istället för "Förste Lärare" inför karriärtjänsten "Utvecklingslärare", eller motsvarande mer tydliga titel på karriärtjänsten.

Stockholm den 17 december 2012

Jan Valeskog